

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. Schilder. Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm. adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — Goes
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertenties: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Is er een „tusschentoestand”? V. — De „Sint-Elia” Aanvechting, Lucas 22: 4. — Kerkelijk leven: Tot nog toe: Men wil geen vrede. Hoe men ginds over „verzoening” denkt. — Hoe met het soms bedoelt met zijn eenheidsbogen, Kerkelijke berichten, Eenige kritische opmerkingen, IV. — Het boek van de week: Het nieuwe modernisme. — Zending en evangelisatie: Soemba. — Opvoeding en onderwijs: Wat moeten we doen? — Uit de buitenlandsche kerken: We also had trouble. — Perschoonw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

IS ER EEN

„TUSSCHENTOESTAND”?

door Prof. Dr. K. SCHILDER.

V.

Ons vorig artikel heeft door het aan schrijver zelf ontleende beeld van die treinreis en van den slaap ieder kunnen duidelijk maken, wat wel de hoofdraak is in het betoog van onlangs, dat in de synodocratisch gebonden kerken zoo krasse tegenspraak tegen de bekende leeruitspraken van 1942 deed rijzen.

We kunnen nu de vraag stellen, ook zonder dat we thans reeds ingaan op schrijvers nadere argumentatie: komt dit overeen met de leeruitspraken van 1942? Alsmede de andere vraag: komt het overeen met de Gereformeerde Belijdenisschriften?

Wat de eerste vraag betreft: schrijver zelf geeft niet dat de uitspraken van 1942, die, zooals men weet, bindend verklaard zijn, en waarmee iedereen in al zijn leeren tenvolte in overeenstemming moet zijn, met zijn opvatting te verbinden zijn. Hij voelt ze dan ook danig aan den tand, en zegt, dat ze niet deugen.

Leg eens naast elkaar de uitspraak van art. 37 der Geloofsbelijdenis en de uitspraken van 1942. Dan blijkt, dat de laatste, zooals hij het uitdrukt, veel verder gaan dan eerstgenoemde. Art 37 zegt: „want alle degenen, die gestorven zullen wezen, zullen uit de aarde verrijzen, de zielen tezamen gevoegd en vereenigd zijnde met haar eigen lichaam, in hetwelk zij zullen geleefd hebben”. Deze luttel woorden zijn schrijver, onder zeker voorbehoud, nog wel aannemelijk. Ze zijn hem aannemelijk onder dit voorbehoud, dat ze geen andere bedoeling hebben dan vast te leggen, althans te verklaren, dat wij individueel zullen opstaan, en onze identiteit dan „terugkrijgen” (daar, bij dat woord „terugkrijgen”, zou Ursinus, de bekende vader van den Heidelbergischen Catechismus al van staan te kijken), of, zooals schrijver het zelf uitdrukt, dat onze identiteit dan „terugkeert” (ook dat woord zou Ursinus fronsend aanhooren), en dat we weer levend gemaakt worden. „Wij”. Indien deze woorden niet meer dan deze uitspraken bevatten, dan kan schrijver zich er wel mee vereenigen. Of ze ook in werkelijkheid niet meer dan dit bevatten, en niet wat anders, dat blijve thans nog even rusten. Wat Ursinus betreft, hij is van meening, dat de opstanding des vleesches de onsterfelijkheid der ziel (in den bekenden zin des woords) vóór-onderstelt (praesupponit), en dat het behouden van de identiteit (van den individu) het uitgangs-

punt moet zijn van alle redeneeren over deze materie (Ursinus-Pareus, Doctr., Hanoviae, 331)

Nog iets anders komt in geding. Leg ook eens naast elkaar den Catechismus en die uitspraken van 1942. Dan is het resultaat hetzelfde als zooeven: de uitspraken van 1942 gaan volgens schrijver veel verder dan de Catechismus. Zondag 22 laat volgens schrijvers meening den tusschentoestand in het midden. Let op wat er staat: de Catechismus zelf laat dien tusschentoestand in het midden. Zijn opstellers, — ja, die dachten — dat geeft hij grif toe — zelf er wel wat anders over. Zij hebben een andere voorstelling gehad dan de schrijver. De formuleering van antwoord 57 uit Zondag 22 moet z.i. ook wel anders worden, als daar staat, dat „niet alleen mijn ziel na dit leven van stonde aan tot Christus haar Hoofd zal opgenomen worden, maar dat ook dit mijn vleesch, door de kracht van Christus opgewekt zijnde, wederom met mijn ziel vereenigd worden zal”. Die formuleering is, en nu drukken we ons nog zacht uit, volgens schrijver ongelukkig. Ook is ze z.i. schadelijk, want ze werkt de oude en verkeerde voorstelling in de hand. Maar nu ja, de „geest” van antwoord 57, die „geest” is wel te aanvaarden, en met dien „geest” kan schrijver zich wel vereenigen. Zulks temeer, omdat, naar hij constateert, dr F. W. Grosheide, die nog pas candidaten en predikanten en professoren uitwierp omdat ze een klein onderdeelje van de uitspraken van 1942 niet dezelfde eere als Gods Woord wilden geven, en dus bindend doen zijn, zelf ook de gedachte gelanceerd heeft, DAT ER VOOR DE DOEDEN GEEN TUSSCHENTIJD BESTAAT. Schrijver voelt zich in dit gezelschap nog al veilig; of hij gelijk heeft in zijn beweren aangaande genoemden auteur blijve thans buiten beschouwing.

Leveren dus confessie en Catechismus den schrijver niet al te veel moeite, dat doen wel de uitspraken van 1942. Hij constateert, dat de oude gedachte, zooals we die reeds in ons eerste artikel ruw omschreven, in 1942 van a tot z onder woorden gebracht is en daarna bindend verklaard is. Inderdaad. Wanneer schrijver was behandeld zooals ettelijke anderen, dan was hij allang van den kansel geweerd, dien hij durft bezetten terwijl anderen er niet mogen opkomen. Hij voelt het: heeft hij gelijk, inzake die tusschentoestands-vraag, dan is er een duidelijke botsing met 1942. De uitspraken van 1942 spreken van een dadelijk na het sterven volgend voorloopig oordeel. Of liever: die uitspraken „e i s c h e n” zulk een voorloopig oordeel; het ligt er, om zoo te zeggen, in opgesloten. Een oordeel, dat aanstonds na het sterven, geveld wordt over den heengegane, een voorloopig oordeel, dat wel niet veranderd worden zal wat zijn summieren inhoud (vrijspraak dan wel veroordeeling) betreft, maar dat toch te onderscheiden is van het PUBLIEKE, definitieve oordeel ten jongsten dage. Welnu, voor zulk een voorloopig oordeel heeft natuurlijk de schrijver in zijn denken geen plaats. Denk maar aan de beelden van treinreis en slaap. Hij weet het bijzonder goed: hiermee loopt hij vast. Schrijver heeft geen plaats voor een hemel-periode of een helle-periode, die tusschen het sterven en den grooten oordeelsdag in zou liggen. Aan een „enorme zielsverhuizing” uit den hemel ten jongsten dage gelooft hij ook niet.

Zoo staat dus naar zijn meening de balans: hij is wel in strijd met 1942; maar niet met de Confessie,

DE DOOD.

Vaak zie ik hem sluipen langs de grachten
[heen,
in schuive haast, ondanks het morgenuur;
hij klopt aan vensters als een goede buur
en even later hoor ik luid geweën.

Zijn stervensgang richt zich naar iedereen;
ik zag hem ook, waar als een edel vuur
de liefde brandde bij een ouden muur,
ze zaten neer in stille rouwgebeën.

O God! wanneer daar straks mijn brooze ruit
misschien vóór d'avond nog, zal trillen gaan
als door een vriendelijk, een vreemd geluid,
laat 't rustloos werk dan niet vergeefs

[gedaan,
en weeg toch niet den moe-omstreden buit,
maar zie genadig mij in Christus aan.

J. G. STUURMAN.

en eigenlijk ook nog niet met den Catechismus, Zondag 22.

En nu onze meening?

Dat schrijver met 1942 van alle kanten in strijd komt, achten we buiten kijf. Het is zoo duidelijk, dat we ons blijven afvragen, waarom de in 1905 en 1942 volgens de jongste synode „beleden waarheden” niet tegenover dezen auteur op dezelfde manier worden „gehandhaafd” als tegen de honderden anderen, die men uitgeworpen heeft.

Maar naar mijn stellige meening komt schrijver ook met den Catechismus zelf in strijd.

Deze toch zegt, dat „mijn ziel na dit leven terstond tot Christus haar hoofd zal worden opgenomen”. Elk woord verdient hier de aandacht.

„Na dit leven”. In de latijnsche uitgave (ik citeer Ursinus-Dav. Pareus, Corp. Doctr. Ch., Hanoviae, 1634, 329, 330) staat: postquam e corpore excesserit, d.w.z. nadat ze uit het lichaam zal gescheiden (uitgetreden) zijn. In die laatste woorden ligt wel degelijk wat de schrijver niet hooren wil, n.l. gesproken moet worden van een v a n h e t l i c h a a m a f g e s c h e i d e n z i e l, die na den dood zaligheid geniet, of rampzaligheid lijdt.

Dan de woorden „terstond” (duitsch: als bald; latijn: e vestigio). Dat is: op staanden voet. Er gebeurt dadelijk iets, en dit op staanden voet. Wat gebeurt er? Het bewustzijn verliezen? Neen, iets anders.

Dat andere is: tot Christus opgenomen worden. Duitsch: genommen. Latijn: ad Christum caput assumetur, ze zal tot Christus worden gebracht, tot Hem worden opgenomen. Dat zal een feit zijn. En dat FEIT volgt het stilstaan van den pols op staanden voet. Het „op staanden voet” is geen inhoud van de in-beelding van den ontwakenden mensch, zooals die treinreiziger den INDRUK had, dat hij na zijn instappen te Rotterdam op staanden voet in Den Haag arriveerde. Neen: op staanden voet zal er met hem iets gebeuren, n.l. tot Christus genomen worden. Men moet de woorden „e vestigio” niet verleggen naar het „innerlijk” van het subject. Dan moest er staan: dat ik zooveel honderd of duizend jaren na mijn overlijden den INDRUK ontvangen zal ALSOF ik op staanden voet tot Christus ware opgenomen. Maar van dien indruk staat er niets en van dit „als of” eerst recht heelmaál niets. Van stonden aan, op staanden voet, zal de realiteit zijn: niet bewustzijnsverlies,

heid van Gods
nd, de eenheid
Naar het uiter-
geen gedaante
van een opge-
et op een café-
rafelig kleedje
de weg van het
de beteekende
te des Evange-
ders weer naar
aders, die door
ken zich in den
r het zaad des
e in kleed van
uten een zegen-
den genoemden
u kunnen wor-

n:
bereid!

wigheid!

r:
opgericht!

cht!)

hen in de kerk
der geloovigen
st de eigen ge-
toch bevestig-
gebonden Woord
net zijn eendere
ond, ze werden

n echt Christe-
voor deze dak-
uvoor rijklijk
is nu weer een
c. Op dit laatste
en gericht.
am—Delfshaven
egin 1945, jaren
l in de kerk.

P. GROEN.

ms Jacobse: Voor

Ederveen (Geld.)
EIDSGEDICHT
er regel.

EMING
RWIJKSTR. 203,
Telefoon 333289
West.)

TE, Rubensstraat
een flinke
ISHOUDING,
pember mee naar

ERIE

BOEKEN-SERIE
HAAR DEVIES:

n elk gezin!

het eerste deel
wen jaargang
moet gezien.
en eersten en
ang verschijnen
in dezen jaar-
ijs ligt binnen
f 2.50 per deel
mooie gelegen-
otheek stelsel-
bouwen met
jvende waarde-
ie gelegenheid
vereeningingen.
bibliotheek be-
Serie.

ekhandel
uitgevers:

Cointre N.V.